

OBSAH

OBSAH	3
ÚVOD	5
1 VÝŽIVA A ZDRAVÍ	7
1.1 Vliv výživy na vývoj a zdraví člověka	7
1.2 Společenské hledisko výživy	8
1.3 Vývoj spotřeby potravin v České republice	8
1.4 Základní pojmy v nauce o výživě	14
1.5 Stravovací zvyklosti	17
2 VÝŽIVOVÁ HODNOTA POTRAVY	18
2.1 Biologická hodnota potravin	18
2.2 Využitelnost složek potravy	19
2.3 Stravitelnost.....	19
2.4 Hygienická jakost.....	20
2.5 Energetická stránka výživy	21
2.6 Řízení příjmu potravy	23
2.7 Výživová doporučení pro obyvatelstvo ČR	27
3 POTRAVA A JEJÍ SLOŽKY	33
3.1 Bílkoviny	33
3.2 Lipidy	40
3.3 Sacharidy	48
3.4 Voda	59
3.5 Minerální látky	60
3.6 Vitaminy.....	76
3.7 Působky v potravě.....	94
3.8 Obohacování poživatin	97
4 ZDRAVOTNÍ RIZIKA Z POTRAVY	100
4.1 Antinutriční a toxické látky přirozeně obsažené v poživatinách	101
4.2 Toxické kontaminanty poživatin.....	106
4.3 Alimentární náklady	107
4.4 Potrava ohrožující zdraví nesprávnou kombinací nebo v důsledku nesnášenlivostí.....	116
4.5 Potravinářská aditiva	116
5 HYGIENSKÉ POŽADAVKY NA ZAJIŠŤOVÁNÍ STRAVOVACÍCH SLUŽEB	119
5.1 Přehled základních právních předpisů upravujících požadavky na poskytování stravovacích služeb.....	119
5.2 Zákon o ochraně veřejného zdraví	125
5.3 Nejčastější nedostatky v oblasti hygieny výživy.....	128
5.4 Vyhláška č. 602/2006 Sb.	129
5.5 Nařízení ES č. 852/2004, o hygieně potravin	129
5.6 Stanovení kritických bodů.....	142
5.7 Označování potravinářských výrobků	145
5.8 Chemické požadavky na zdravotní nezávadnost potravin	150
5.9 Potraviny určené pro zvláštní výživu	151

6	SKLADOVÁNÍ A KONZERVACE POTRAVIN	152
6.1	Skladování potravin	152
6.2	Konzervace potravin	156
7	VÝŽIVA VYBRANÝCH SKUPIN OBYVATELSTVA	164
7.1	Výživa těhotných a kojících žen	165
7.2	Výživa dětí a mládeže	167
7.3	Diferencovaná a ochranná výživa pracujících	172
7.4	Výživa sportovců	173
7.5	Výživa ve stáří	174
7.6	Výživa léčebná	175
8	VÝŽIVA A PREVENCE PORUCH ZDRAVÍ	182
8.1	Výživa a kardiovaskulární nemoci	183
8.2	Výživa a nádorová onemocnění	184
8.3	Výživa a diabetes mellitus	185
8.4	Výživa a osteoporóza	185
8.5	Výživa a specifické poruchy činnosti organismu	186
8.6	Alternativní výživové směry	187
8.7	Zásady správné výživy	188
	LITERATURA	190
21	Energetická struktura výživy	21
23	Rízení příjmu potravy	23
27	Výživové doporučení pro obyvatele ČR	27
33	POTRAVA A JEJÍ SLOŽKY	33
33	Bílkoviny	33
40	Lipidy	40
48	Sacharidy	48
59	Voda	59
60	Minerální látky	60
76	Vitamíny	76
94	Působky v potravě	94
97	Odpovědnost požívání	97
100	ZDRAVOTNÍ RIZIKA Z POTRAVY	100
101	Anulování a toxické látky přítomné v potravinách	101
106	Toxické kontaminanty požívání	106
107	Alimentární náklady	107
116	Potrava ovlivňuje zdraví nezávislou kombinací nebo v důsledku nesnášenlivosti	116
116	Potravní náklady	116
119	HYGIENSKÉ POŽADAVKY NA ZAJIŠTĚNÍ STRAVOVACÍCH SLUŽEB	119
119	Pravidla základních právních předpisů upravujících požadavky na poskytování stravovacích služeb	119
125	Zákon o ochraně veřejného zdraví	125
128	Nejčistější nabíratelný v oblasti hygieny výživy	128
129	Výluka č. 602/2008 Sb.	129
129	Nářízení ES č. 853/2004 o hygieně potravin	129
142	Stanovení kritických bodů	142
146	Označování potravinářských výrobků	146
150	Chemické požadavky na zdravotní nezávadnost potravin	150
151	Potravinářské předpisy určené pro zvláštní výživu	151